

Sygn. akt *IC 1115/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Andrzej Kuryłek**

Sędziowie: **SO Rafał Wagner**

SO Ewa Ligoń-Krawczyk

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Maciaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2018 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa **J. J.**

przeciwko **Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sprawiedliwości**

o ochronę dóbr osobistych

I. nakazuje pozwanemu Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sprawiedliwości usunięcie ze strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości komunikatu pt.: (...) opublikowanego 4 października 2016 roku na stronie internetowej: (...)

II. nakazuje pozwanemu Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sprawiedliwości opublikowanie oświadczenia o następującej treści:

„Oświadczenie

Przepraszam sędziego J. J. za bezprawne naruszenie Jej dóbr osobistych polegające na naruszeniu dobrego imienia, narażeniu na utratę dobrej opinii oraz zarzuceniu niewłaściwego postępowania przy pełnieniu funkcji sędziego, zawarte w treści opublikowanego na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości komunikatu pt.: (...) wydanego w związku z decyzją z 19 września 2016 r. o cofnięciu delegacji.

Minister Sprawiedliwości”

w terminie 10 dni od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia poprzez zamieszczenie na głównej stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości znajdującej się pod adresem: (...) baneru umieszczonego centralnie w górnej części strony (format typu wideboard) w minimalnym rozmiarze 970x200 pikseli zawierającego wyłącznie wskazaną treść oświadczenia, pisaną czarną czcionką typu Times New Roman o rozmiarze co najmniej 12 punktów na białym tle, bez przerw, przez okres 21 dni;

III. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

IV. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu.

Rafał Wagner Andrzej Kuryłek Ewa Ligoń-Krawczyk

UZASADNIENIE

Pozwem z 28 października 2016 r. powódka J. J. wnosila o:

1) zobowiązanie pozwanego do zaniechania naruszeń dóbr osobistych powódki poprzez usunięcie ze strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, naruszającego dobra osobiste powódki komunikatu pt.: (...) opublikowanego 4 października 2016 r. na stronie internetowej: (...)
(...),

2) zobowiązanie pozwanego do usunięcia skutków naruszeń dóbr osobistych powódki poprzez złożenie oświadczenia o następującej treści:

„Jako Minister Sprawiedliwości przepraszam sędziego J. J. za bezprawne naruszenie Jej dóbr osobistych polegające na naruszeniu dobrego imienia, narażeniu na utratę dobrej opinii oraz zarzuceniu niewłaściwego postępowania przy pełnieniu funkcji sędziego, zawarte w treści opublikowanego na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości komunikatu pt.: (...) wydanego w związku z decyzją z 19 września 2016 r. o cofnięciu delegacji.

Minister Sprawiedliwości.”

opatrzonemu imieniem i nazwiskiem osoby pełniącej w dniu uprawomocnienia się orzeczenia funkcję Ministra Sprawiedliwości,

3) zobowiązanie pozwanego do opublikowania na swój koszt w terminie 10 dni od uprawomocnienia się orzeczenia oświadczenia wskazanego w pkt. 2 poprzez:

a) zamieszczenie na głównej stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości znajdującej się pod adresem (...) baneru umieszczonego centralnie w górnej części strony (format typu wideboard) w minimalnym rozmiarze 970x200 px zawierającego wyłącznie wskazaną treść oświadczenia, pisaną czarną czcionką typu Times New Roman o rozmiarze co najmniej 12 punktów na białym tle, bez przerw, przez okres 21 dni,

b) zamieszczenie na stronie internetowej znajdującej się pod adresem (...) baneru umieszczonego centralnie w górnej części strony (format typu wideboard) w minimalnym rozmiarze 950x200 px zawierającego wyłącznie wskazaną treść oświadczenia, pisaną czarną czcionką typu Times New Roman o rozmiarze co najmniej 12 punktów na białym tle, bez przerw, przez okres 24 godzin,

c) zamieszczenie na stronie internetowej znajdującej się pod adresem (...) baneru umieszczonego centralnie w górnej części strony (format typu wideboard) w minimalnym rozmiarze 970x200 px zawierającego wyłącznie wskazaną treść oświadczenia, pisaną czarną czcionką typu Times New Roman o rozmiarze co najmniej 12 punktów na białym tle, bez przerw, przez okres 24 godzin,

d) zamieszczenie na trzeciej stronie dziennika „(...)” ogłoszenia w minimalnym formacie „baner duży” (zgodnie ze specyfikacją wydawcy) zawierającego wyłącznie wskazaną treść oświadczenia, pisaną czarną czcionką typu Times New Roman o rozmiarze co najmniej 12 punktów na białym tle,

e) zamieszczenie na pierwszej stronie dodatku (...) do dziennika „(...)” ogłoszenia w minimalnym formacie „4x3” – 12 modułów (zgodnie ze specyfikacją wydawcy) zawierającego wyłącznie wskazaną treść oświadczenia, pisaną czarną czcionką typu Times New Roman o rozmiarze co najmniej 12 punktów na białym tle,

f) zamieszczenie na pierwszej stronie dodatku „(...)” do dziennika „(...)” ogłoszenia w minimalnym formacie moduł: „3x6” (zgodnie ze specyfikacją wydawcy) zawierającego wyłącznie wskazaną treść oświadczenia, pisaną czarną czcionką typu Times New Roman o rozmiarze co najmniej 12 punktów na białym tle,

- 4) w wypadku niewykonania przez pozwanego czynności opisanych w pkt. 3 we wskazanym terminie, upoważnienie powódki do opublikowania wskazanego oświadczenia na koszt pozwanego,
- 5) zobowiązanie pozwanego do zapłaty kwoty 10.000 zł na cel społeczny, tj. Fundację (...) (ul. (...), (...)-(...) K.) tytułem naruszenia dóbr osobistych SSR J. J. w terminie 10 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia,
- 6) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że treść opublikowanego na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości oświadczenia bezprawnie narusza jej dobra osobiste. Użycie w nim sformułowań jednoznacznie negatywnie wartościujących, np. że wykazała się ona „wyjątkową nieudolnością” naruszyło jej dobre imię. Ponadto, bezpodstawne oskarżenia dotyczące sposobu wykonywania przez powódkę obowiązków zawodowych naraziły ją na utratę dobrej opinii oraz na zarzuty niewłaściwego funkcjonowania podczas pełnienia funkcji sędziego.

(pozew – k. 2-22)

W odpowiedzi na pozew z 7 stycznia 2017 r. pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Sprawiedliwości wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu tego kwalifikowanego pisma procesowego pozwany wskazał, że w niniejszej sprawie w ogóle nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki, zaś nawet gdyby hipotetycznie przyjąć, że takie naruszenie miało miejsce, to w przedmiotowej sprawie zachodzą kontratyby uchylające bezprawność czynu. W ocenie strony pozwanej, opublikowanie na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości komunikatu było realizacją norm prawnych wynikających z ustawy z 26 stycznia 1984 Prawo prasowe, a sporny komunikat został opublikowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości jako odpowiedź na nieprawdziwe informacje które pojawiły się w mediach na temat rzekomych przyczyn cofnięcia powódce delegacji do Sądu Okręgowego. Pozwany wskazywał, że jego działanie mieściło się w ramach prawa do swobodnego wyrażania opinii (prawa do wolności wypowiedzi), podkreślając, że swoboda wypowiedzi jest jedną z głównych podstaw demokratycznego społeczeństwa, warunkiem jego rozwoju i samorealizacji jednostki. Zdaniem pozwanego, ewentualne uwzględnienie pozwu mogłoby stanowić przykład nadużycia prawa podmiotowego przez powódkę, w szczególności zasad współżycia społecznego i ograniczyłoby tym samym debatę publiczną w Polsce.

(odpowiedź na pozew – k. 110-138)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 czerwca 2009 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej powołał powódkę J. J. do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Rejonowym (...) w W.. Od momentu objęcia przez powódkę urzędu sędziego nie toczyły się w stosunku do niej żadne postępowania dyscyplinarne ani wyjaśniające.

(okoliczność bezsporna; akta sprawy karnej II K 1117/13)

Zarządzeniem z 18 grudnia 2013 r., po wpłynięciu wniosku zastępcy Komendanta Rejonowego Policji W. w trybie 517 b § 1,2 i 3 k.p.k. oraz 517 d § 1,2 i 3 k.p.k. o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przyspieszonym, powódka została wyznaczona jako pierwszy sędzia referent do prowadzenia sprawy o sygn. akt II K 1117/13 toczącej się przez Sądem Rejonowym (...) w W. dotyczącej I. C. (1), oskarżonej o czyn z art. 178a § 1 k.k.

(dowód: zarządzenie – k. 90 akt sprawy II K 1117/13; zeznania powódki J. J. – k. 645-647v.)

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 18 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt II K 1117/13 Sąd (w którego jednoosobowym składzie Przewodniczącym była powódka), na wniosek obrońcy i prokuratora, dopuścił, na podstawie

art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 202 § 1 k.p.k., dowód z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów na okoliczność ustalenia czy oskarżona I. C. (1) w chwili popełnienia zarzucanego jej czynu miała zachowaną zdolność do rozpoznania jego znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem, czy też możliwości te miała ograniczone, a jeżeli tak, to w jakim stopniu, a także czy poczytalność oskarżonej w chwili popełnienia zarzucanego jej czynu, jak i w czasie postępowania budzi wątpliwości oraz czy jej aktualny stan zdrowia pozwala jej na udział w rozprawie.

Jednocześnie, wobec niemożności rozpoznania sprawy z zachowaniem dopuszczalnych przerw, na podstawie art. 517g § 1 k.p.k. Sąd odroczył rozprawę do 27 stycznia 2014 r.

W dalszej kolejności Sąd, na podstawie art. 517g § 1 k.p.k. dokonał reasumpeji postanowienia o odroczeniu rozprawy i przekazał sprawę prokuratorowi w celu przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych, albowiem zachodziła konieczność przeprowadzenia badania sądowo-psychiatrycznego oskarżonej celem wypowiedzenia się przez biegłych w przedmiocie jej poczytalności.

W konsekwencji, na podstawie art. 517g § 1 k.p.k. w zw. z art. 277 § 1 k.p.k. i art. 275 § 1 k.p.k. Sąd wydał postanowienie o zastosowaniu wobec oskarżonej I. C. (1) środków zapobiegawczych, tj. zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu oraz dozoru Policji.

(dowód: protokół rozprawy z 18 grudnia 2013 r. – k. 97-102 akt sprawy II K 1117/13)

Z uzupełniającej opinii sądowo-psychiatrycznej biegłych sporządzonej na potrzeby postępowania karnego w sprawie II K 1117/13 wynika, że w związku ze skomplikowanym charakterem sprawy, trudnościami w ocenie stanu psychicznego I. C. (1) zasadnym było przeprowadzenie kolejnego badania psychiatrycznego w Klinice (...) przy ul. (...) w W..

(dowód: opinia sądowo-psychiatryczna dot. oskarżonej I. C. (1) – k. 190-192 akt sprawy II K 1117/13)

Na podstawie jednorazowego badania w trybie ambulatoryjnym nie było możliwe dokonanie katerycznej oceny stanu psychicznego I. C. (1), ani jej poczytalności w stosunku do zarzutu, stąd zasadnym było poddanie oskarżonej obserwacji w warunkach szpitalnych.

(dowód: opinia sądowo psychiatryczna dot. oskarżonej I. C. (1) – k. 219–227 akt sprawy II K 1117/13)

I. C. (1) cierpi na chorobę psychiczną – schizofrenię paranoidalną. Współistniejącym zaburzeniem psychicznym jest szkodliwe spożywanie alkoholu. I. C. (1) nie jest osobą upośledzoną umysłowo. W czasie popełnienia czynu nie mogła ona rozpoznać jego znaczenia, ani pokierować swoim postępowaniem. Zachodziło wysokie prawdopodobieństwo, że I. C. (1) popełni zarzucany lub podobny czyn ponownie.

(dowód opinia sądowo-psychiatryczno-psychologiczna dot. oskarżonej I. C. (1) – k. 405-419 akt sprawy II K 1117/13)

Decyzją z 16 czerwca 2016 r. (wydaną z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przez podsekretarza stanu Ł. P.) powódka została delegowana do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w W. na okres od 1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

(dowód: pismo wydane z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości z 16 czerwca 2016 r. dot. delegowania powódki do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w W. – k. 32)

Pismem z 19 września 2016 r. Minister Sprawiedliwości odwołał delegowanie powódki do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w W. z dniem 1 października 2016 r.

(dowód: pismo Ministra Sprawiedliwości z 19 września 2016 r. dot. odwołania delegowania powódki do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w W. – k. 33)

W dniu 4 października 2016 r. na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości: (...)

(...), w zakładce „Informacje” opublikowane zostało (...) o następującej treści:

„16 czerwca sędzia J. J. została delegowana do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w W. na czas określony od 1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. Decyzję tę, w ramach podziału kompetencji członków kierownictwa Ministerstwa Sprawiedliwości podpisał Podsekretarz Stanu Ł. P., za zgodą ministra Z. Z.. Już po tej decyzji do Ministerstwa Sprawiedliwości dotarła informacja, że to właśnie sędzia J. J. miała się wykazać wyjątkową nieudolnością i zupełnie nie radzić sobie z prowadzeniem bardzo prostej, choć głośnej sprawy, co było szeroko komentowane i krytykowane w mediach. Chodziło o zdarzenie z grudnia 2013 r. spowodowane przez I. C. (1), która, będąc pod wpływem alkoholu, wjechała luksusowym m. w przejście podziemne w samym centrum W.. Media obwiniały prowadzącą postępowanie J. J. o pobłażliwość wobec oskarżonej i nieudolność w prowadzeniu sprawy. Po sprawdzeniu tych informacji Minister Sprawiedliwości 19 września 2016 podjął decyzję o skróceniu delegacji sędzi J. J. do 1 października 2016 r., by uniknąć zarzutu, że w Sądzie Okręgowym, do którego trafiają sprawy skomplikowane i trudne, orzeka taki sędzia. W Sądzie Okręgowym powinni orzekać tylko sędziowie o wysokich umiejętnościach, sprawności i profesjonalizmie.”

(dowód: akt notarialny Rep A nr (...) – protokół z czynności otwarcia strony internetowej – k. 34-35)

Przed opublikowaniem oświadczenia Minister Sprawiedliwości nie zwracał się z wnioskiem o wgląd do akt sprawy karnej toczącej się pod sygn. II K 1117/13, jak również nie występował do Prezesa Sądu czy też Przewodniczącego Wydziału w którym powódka pełniła swoje obowiązki zawodowe o przedstawienie opinii dotyczącej jej pracy.

(dowód: akta sprawy II K 1117/13; zeznania powódki J. J. – k. 645-647v.)

Po opublikowaniu oświadczenia jego treść została rozpowszechniona przez media ogólnokrajowe. W szczególności zostało ono opublikowane na stronie centrum prasowego Polskiej Agencji Prasowej, umożliwiającego dystrybucję informacji prasowych i komunikatów wprost do redakcji mediów krajowych. W konsekwencji powyższego, jego treść została wielokrotnie przytoczona oraz cytowana w materiałach internetowych, prasowych i telewizyjnych.

(dowód: wydruki z gazet i stron internetowych – k. 37-64)

Publikacja oświadczenia spowodowała, że powódka zaczęła spotykać się w codziennej pracy z nieprzychylnymi opiniami kolegów i stron postępowań dotyczącymi jej kwalifikacji, predyspozycji zawodowych oraz poziomu merytorycznego prowadzonych przez nią spraw.

(dowód: zeznania powódki J. J. – k. 645-647v.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów w postaci pisma Ministra Sprawiedliwości z 16 czerwca 2016 r. w przedmiocie delegowania powódki do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w W. (k. 32), pisma Ministra Sprawiedliwości z 19 września 2016 r. dotyczącego odwołania delegowania powódki do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w W. (k. 33), oświadczenia z 4 października 2016 r. w sprawie skrócenia delegacji sędzi J. J. (k. 36) oraz dowodu z przesłuchania stron ograniczonego do przeprowadzenia dowodu z przesłuchania powódki (k. 645-647v.) na okoliczność dokonania naruszenia jej dóbr osobistych i bezprawności naruszenia ww. dóbr. Sąd dopuścił dowód z przesłuchania stron ograniczając go wyłącznie do przesłuchania powódki, albowiem brak było wniosku strony pozwanej o przesłuchanie przedstawiciela pozwanego wraz z zakreśloną na potrzeby tego przesłuchania tezą dowodową, a jednocześnie brak było podstaw uzasadniających dopuszczenie tego dowodu z urzędu..

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również akta sprawy Sądu Rejonowego (...) w W. toczącego się pod sygn. II K 1117/13 (następnie V K 811/14), na podstawie których to akt Sąd zakres i okoliczności podejmowanych czynności przez powódkę jako sędziego referenta w sprawie karnej. Wszystkie wskazane powyżej dowody Sąd ocenił jako wiarygodne i mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Dowody z dokumentów nie były kwestionowane przez strony co do ich autentyczności, a zatem Sąd nie znalazł więc podstaw do ich zanegowania z urzędu.

Na rozprawie w dniu 19 marca 2018 r. Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu prawa karnego procesowego na okoliczność podejmowanych przez powódkę czynności w trakcie procesu toczącego się przed Sądem Rejonowym (...) w W. pod sygn. akt II K 1117/13. W ocenie Sądu okoliczności na które powoływała się strona pozwana nie wymagały wiadomości specjalnych, a zatem wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego należało uznać za zbędny i nie mający znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd oddalił również wniosek strony pozwanej o przesłuchanie w charakterze świadków:

a) M. G. – na okoliczność wpływu do Biura Poselsko-Senatorskiego Posła na Sejm RP Z. Z. i Senatora J. W. listu z dnia 20 sierpnia 2016 r., procedury postępowania z korespondencją anonimową oraz przekazania listu Z. Z. wraz z inną korespondencją,

b) prof. nadzw. dr. hab. C. K. – na okoliczność potwierdzenia tez zaprezentowanych w opinii z dnia 13 lutego 2017 r. oraz podstaw do sformułowania ocen w spornym komunikacie prasowym,

c) adw. prof. dr. hab. P. K. - na okoliczność potwierdzenia tez zaprezentowanych w opinii z dnia 16 stycznia 2017 r. oraz podstaw do sformułowania ocen w spornym komunikacie prasowym.

Zgodnie bowiem z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Przepisy mówią wprost, że wnosząc o przesłuchanie świadka należy dokładnie oznaczyć fakty, które mają być udowodnione jego zeznaniami. Oznacza to, że zgłoszenie dowodu z przesłuchania jest dopuszczalne wyłącznie w celu przedstawienia sądowi wiedzy świadka o pewnych faktach, a nie jego opinii czy ocen tych faktów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Podstawę prawną żądania powódki stanowią przepisy kodeksu cywilnego regulujące problematykę ochrony dóbr osobistych.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. W myśl art. 24 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Stosownie do treści § 2 przywołanego przepisu, jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych. W myśl art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 k.c. stosuje się. W świetle treści art. 23 k.c. nie ulega wątpliwości, że ustawodawca uznaje cześć za dobro osobiste, gdyż została ona wymieniona w tym przepisie.

Zgodnie z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. W państwie demokratycznym, w którym rządzi prawo, organy władzy publicznej mogą powstać tylko na podstawie prawa, a normy prawne muszą określać ich kompetencje, zadania i tryb postępowania, wyznaczając tym samym granice ich aktywności. Organy te mogą działać tylko w tych granicach. O ile jednostka ma swobodę działania zgodnie z zasadą, że co nie jest wyraźnie zabronione przez prawo, jest dozwolone, to organy władzy publicznej

mogą działać tylko tam i o tyle, o ile prawo je do tego upoważnia, przy czym obywatel może zawsze domagać się podania podstawy prawnej, na jakiej organ podjął konkretną działalność. Jest to zgodne z wymogami wynikającymi z zasady demokratycznego państwa prawnego. Kontrolę przestrzegania tych zasad sprawują organy działające w trybie nadzoru, sądy, a także Trybunał Konstytucyjny (patrz: W. Skrzydło, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Komentarz, wyd. VII).

Powódka - sędzia J. J. wskazywała, iż wskutek publikacji oświadczenia z 4 października 2016 r. opublikowanego na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości doszło do naruszenia jej dóbr osobistych w postaci czci, dobrego imienia oraz godności osobistej.

Cześć należy do tej grupy dóbr osobistych (podobnie jak swoboda sumienia czy prawo do prywatności), których zakres nie jest ściśle określony. Brak precyzyjnego określenia wynika m. in. z natury tych dóbr, zmienności ich pojmowania przez społeczeństwo, a także z faktu posługiwania się dla ich określenia różnymi pojęciami nieostryimi, zaczerpniętymi z języka potocznego o bardzo rozciągliwej i chwiejnej treści. W ocenie Sądu w pojęciu czci mieści się dobre imię oraz godność osobista, nie są to odrębne dobra osobiste (podobnie Jacek Wierciński w: „Niemajątkowa ochrona czci”, Wydawnictwo Kodeks sp. z o. o., Warszawa 2002, str. 57-58), stąd w ocenie Sądu roszczenia powódki ocenić należy przez pryzmat naruszenia jej dobra osobistego w postaci czci, jakkolwiek niewykluczone jest wskazanie w oświadczeniu na podstawie art. 24 § 1 k.c. obok czci również dobrego imienia i godności osobistej jako elementów wskazanego dobra osobistego.

W polskim prawie cywilnym przyjmuje się, że cześć stanowi moralną wartość, z której jednostka zdaje sobie sprawę (szacunek dla siebie) i której poszanowania ma prawo (moralne) wymagać od innych. Powszechny jest pogląd, że cześć człowieka przejawia się w dwóch aspektach: zewnętrznej i wewnętrznej. Cześć zewnętrzna to zasłużone dobre imię, dobra sława, opinia, jaką mają inni ludzie o wartości danego człowieka, jego obraz w oczach osób trzecich; dobre imię człowieka jest pojęciem obejmującym wszystkie dziedziny jego życia osobistego, zawodowego i społecznego. Naruszenie dobrego imienia (zniesławienie) może polegać na przypisaniu innej osobie cech lub właściwości, które mogą ją poniżyć w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 1971 roku, II CR 455/71, OSNC 1972/4/77). Może ono występować w dwóch postaciach. Pierwsza to rozpowszechnianie wiadomości określonej treści, która stanowi zarzut pod adresem jednostki, druga wyrażanie ujemnej oceny jej działalności (A. Szpunar w: „Zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową”, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 1999, str. 101 i nast.). Cześć wewnętrzna nazywana godnością osobistą, to wyobrażenie jednostki o własnej wartości, które konkretyzuje się w poczuciu i przekonaniu o własnej wartości człowieka i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi. To poczucie jest zmienne i daje się kształtować. Dlatego mogą być różne miary poczucia własnej wartości i naruszenia jego godności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1989 roku, I CR 143/89, OSP 1990/9/330).

Rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne. Bezprawność należy rozumieć jako zachowanie (działanie bądź zaniechanie) sprzeczne z porządkiem prawnym lub zasadami współżycia społecznego. Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej na podstawie art. 24 k.c. Natomiast na tym, kto podjął działanie zagrażające dobru osobistemu innej osoby lub naruszające to dobro, spoczywa ciężar dowodu, że nie było ono bezprawne. Wynika to z ogólnej reguły rozkładu ciężaru dowodu statuowanej przepisem art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

W świetle powyższych rozważań w ocenie Sądu, wskutek opublikowania w dniu 4 października 2016 r. na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości oświadczenia w sprawie skrócenia delegacji sędzi J. J. (co było w niniejszej sprawie bezsporne), doszło do naruszenia jej dóbr osobistych – czci, dobrego imienia i godności osobistej.

Mając na uwadze ogólny kontekst komunikatu należy zważyć, iż powódka została w nim przedstawiona jako osoba nie posiadająca odpowiednich kompetencji do orzekania w sprawach skomplikowanych i trudnych. Użycie

w ww. oświadczeniu sformułowań jednoznacznie negatywnie wartościujących naruszyło jej dobre imię. Ponadto, bezpodstawne oskarżenia dotyczące sposobu wykonywania przez nią obowiązków naraziły powódkę na utratę dobrej opinii oraz na zarzuty dotyczące niewłaściwego postępowania przy pełnieniu funkcji sędziego. Opublikowanie treści komunikatu w mediach z pewnością miało wpływ na poczucie godności osobistej powódki, rozumianej jako wyobrażenie o własnej wartości i oczekiwanie szacunku ze strony innych ludzi.

Formułowanie tego typu komunikatów, podważających kompetencje sędziów, może kreować atmosferę presji, negatywnie wpływającą na niezależność władzy sądowniczej. Podczas komentowania rozstrzygnięć sądowych, organy władzy wykonawczej powinny unikać krytycyzmu, mogącego podważać niezależność władzy sądowniczej lub negatywnie wpływać na zaufanie opinii publicznej do sądownictwa. Działania organów władzy wykonawczej powinny ograniczać się wyłącznie do uprawnień nadzorczych wynikających z prawa powszechnie obowiązującego, w tym w szczególności z ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ustroju sądów powszechnych, i być dokonywane w przewidzianej formie oraz zgodnie z procedurą wyrażoną w ustawie. Organy władzy publicznej powinny również powstrzymać się od wszelkich działań kwestionujących ich gotowość do wykonywania orzeczeń sądowych, poza wyrażaniem chęci odwołania się do sądu wyższej instancji (patrz: pkt 18 Rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy nr CM/Rec (2010) 12 z 17 listopada 2010 r. w sprawie niezależności, efektywności i obowiązków sędziów). Na marginesie czynionych rozważań, Sąd zważył, iż treść zamieszczonego i wielokrotnie cytowanego w mediach oświadczenia była dla powódki tym bardziej krzywdząca, iż z analizy sprawy karnej toczącej się pod sygn. II K 1117/13 jednoznacznie wynika, że podjęte przez nią czynności procesowe nie budziły zastrzeżeń. Z uwagi na wątpliwości dotyczące kondycji psychicznej oskarżonej, Sąd (w osobie powódki) przekazał sprawę prokuratorowi do prowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych, albowiem zachodziła konieczność przeprowadzenia badania sądowo-psychiatrycznego oskarżonej celem wypowiedzenia się przez biegłych w przedmiocie jej poczytalności. Wnioski z ostatniej, finalnej opinii sądowo-psychiatryczno-psychologicznej jedynie potwierdziły słuszność podejmowanych przez powódkę decyzji procesowych, albowiem jak wynika z podsumowania ww. opinii oskarżona w sprawie II K 1117/13 cierpi na chorobę psychiczną – schizofrenię paranoidalną. W czasie popełnienia czynu nie mogła ona rozpoznać jego znaczenia, ani pokierować swoim postępowaniem. Zachodziło również wysokie prawdopodobieństwo, że oskarżona popełni zarzucany lub podobny czyn ponownie. Tym samym stwierdzenia jakoby „sędzia J. J. miała się wykazać wyjątkową nieudolnością i zupełnie nie radzić sobie z prowadzeniem bardzo prostej, choć głośnej sprawy” należało uznać za nieprawdziwe i nie znajdujące odzwierciedlenia w aktach sprawy karnej, do której prowadzenia powódka została wyznaczona jako sędzia referent. J. J. mogła poczuć się wewnętrznie dotknięta treścią przedmiotowego oświadczenia, które w sposób bezpośredni podważyło jej kompetencje zawodowe.

Pozwany wskazywał, iż komunikat zamieszczony na stronie Ministerstwa stanowił przejaw korzystania z wolności słowa i mieścił się w granicach dopuszczalnego prawa do krytyki, odwołując się w tym zakresie do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na tle art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Sąd nie neguje istnienia oraz doniosłości prawa do krytyki oraz swobody wypowiedzi, niezaprzeczalnie są one bowiem fundamentalne dla istnienia społeczeństwa demokratycznego, jednakowoż przysługują one wyłącznie podmiotom prywatnym, nie zaś państwu i jego organom. Trudno jednak uznać, że na tle niniejszej sprawy mogłyby one zostać zrealizowane przez publikację oświadczenia. Ustawową prerogatywą Ministra Sprawiedliwości jest możliwość odwołania z delegacji sędziego, nie wynika z niej zaś możliwość oceny, a tym bardziej publicznej dyskredytacji osoby pełniącej takie stanowisko. Podstawę działania wszystkich organów władzy publicznej stanowi zasada legalizmu wyrażona w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej. Jeżeli bowiem uznać, że państwo jest podmiotem wolności, to wówczas należałoby stwierdzić, że może ono czynić wszystko, co nie jest zakazane przez prawo. W konsekwencji doprowadziłoby to do sytuacji w której organy władzy mogłyby ingerować w sferę autonomii ludzkiej bez wyraźnej podstawy prawnej. Reasumując, powoływanie się przez pozwanego na konstytucyjne i konwencyjne gwarancje wolności i praw należy uznać za niezasadne, gdyż państwu i jego organom nie przysługuje wolność słowa.

Ponadto, należy uznać, że naruszenie dóbr osobistych powódki miało charakter zawiniony. Przedstawiając powody skrócenia delegacji Minister Sprawiedliwości odwołał się jedynie do doniesień medialnych i ogólnego komunikatu („po sprawdzeniu tych informacji...”). W oświadczeniu nie zostały natomiast przedstawione żadne dowody mogące

potwierdzać przedstawione tezy, pomimo że pozwany mógł uzyskać dostęp zarówno do ocen i statystyk dotyczących działalności zawodowej powódki jak i do opinii dotyczących jej pracy podczas delegacji w Sądzie Okręgowym w W.. Co więcej, w trakcie toczącego się przed tutejszym Sądem postępowania pozwany nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających podjęcie jakichkolwiek działań w celu zweryfikowania tych doniesień.

Wszystkie te okoliczności pozwalają przyjąć, że poprzez publikację oświadczenia pozwany dopuścił się naruszenia dóbr osobistych powódki w postaci czci - dobrego imienia oraz godności osobistej.

W ocenie Sądu pozwany nie wykazał, że jego działanie nie było bezprawne. Twierdził on, że jego zachowanie było działaniem w interesie publicznym („powódka jest osobą publiczną w związku z czym przysługuje jej mniejsza ochrona”), a także wskazywał, że ewentualne uwzględnienie powództwa będzie stanowiło przykład nadużycia przez nią prawa podmiotowego - w szczególności zasad współżycia społecznego i ograniczy debatę publiczną w Polsce. Taka argumentacja strony pozwanej w ocenie Sądu nie zasługiwała na aprobatę.

Odnosząc się do tezy pozwanego, zgodnie z którą opublikowanie na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości przedmiotowego oświadczenia było działaniem w interesie publicznym należy wskazać, że jest ona błędna. Pozwany Skarb Państwa dopatrywał się podstawy prawnej do publikacji oświadczenia w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 Prawo prasowe, zgodnie z którym to przepisem organy państwowe, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne oraz organizacje spółdzielcze są obowiązane do udzielenia odpowiedzi na przekazaną im krytykę prasową bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca. Wypada jednak uznać, że krytyka powinna zostać sformułowana w formie pisemnej, tak aby nadawała się do publikacji. Powinna być więc rzeczowa, konkretna, zwięzła, jasna i odnosić się do postawionych w krytyce zarzutów i ocen. Oświadczenie Ministra Sprawiedliwości nie spełniało wymogów przewidzianych dla odpowiedzi na krytykę prasową. Zawarto w nim bowiem jednoznaczną opinię na temat kompetencji powódki wskazując m.in., że „sędzia J. J. miała się wykazać wyjątkową nieudolnością i zupełnie nie radzić sobie z prowadzeniem bardzo prostej, choć głośnej sprawy” oraz, że „W Sądzie Okręgowym powinni orzekać tylko sędziowie o wysokich umiejętnościach, sprawności i profesjonalizmie”. Realizacja obowiązku wynikającego z zacytowanego powyżej przepisu art. 6 ust. 2 ustawy Prawo prasowe winna przejawiać się zatem przedstawieniem informacji wyłącznie o faktach, nie zaś wypowiedzi ocennych. Za niedopuszczalne należy uznać formułowanie przez organ tego typu wypowiedzi, których treść wskazuje na ich wyraźnie publicystyczny charakter. Organ władzy publicznej może wypowiadać się tylko w taki sposób i tylko za pomocą takich instrumentów, które wprost wynikają z przepisów prawa. Ponadto, organ władzy publicznej nie może w żadnym zakresie uzurpować sobie kompetencji do dokonywania czynności, które nie mieszczą się w granicach prawa. Dotyczy to w takim samym stopniu władzy wykonawczej, jak i każdej innej władzy, w tym także władzy sądowniczej. Wydając wyrok w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd orzeka jedynie o okolicznościach istotnych dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, a nie jest to forum do tego, ażeby przyznawać sobie uprawnienie do wypowiadania się na tematy ogólnospołeczne czy ogólnopolityczne.

Jednocześnie zważyć należy na szczególny charakter podmiotu jakim jest pozwany. Powszechnie przyjmuje się, że organy publiczne mają obowiązek działania w sposób szczególnie staranny i fachowy. Dla stwierdzenia braku bezprawności działania organu publicznego przy wykonywaniu władzy publicznej nie wystarczy więc samo ustalenie, że formalnie mieści się ono w ramach przyznanych ustawą kompetencji. Konieczne jest też zbadanie, czy przy realizowaniu zadań związanych wykonywaniem władztwa publicznego zostały dochowane wszystkie normy proceduralne regulujące sposób funkcjonowania organu, czy podejmowane działania zostały przeprowadzone w sposób fachowy, rzetelny, obiektywny i przy dołożeniu odpowiedniego stopnia staranności oraz czy zawarte w merytorycznym rozstrzygnięciu organu stwierdzenie o faktach jest prawdziwe, a w przypadku sądów wartościujących czy istnieje wystarczające oparcie faktyczne pozwalające na sformułowanie kwestionowanych wniosków (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 listopada 2014 r., sygn. akt VI ACa 126/14). Pozwany nie przedstawił na potrzeby niniejszego postępowania żadnych dowodów mogących potwierdzić dochowanie przez niego należytej staranności w oparciu o które oparł treść oświadczenia w sprawie odwołania delegacji J. J..

Jeżeli zaś chodzi o twierdzenie pozwanego, iż powódka jest osobą znaną w związku z czym przysługuje jej mniejsza ochrona należy wskazać, że atrybut ten przysługuje jej raczej z racji pełnionego przez nią stanowiska, nie zaś z faktu, iż w przeszłości występowała w programie telewizyjnym. Badanie granic dopuszczalnej krytyki powinno uwzględniać wykonywany przez powódkę zawód, jak również odbiór społeczny i konsekwencje opublikowania oświadczenia w kontekście pełnionego przez powódkę urzędu, nie zaś fakt, że występowała ona w programie telewizyjnym.

Odnosząc się do podnoszonego przez pozwanego zarzutu naruszenia art. 5 k.c. Sąd ocenił go jako całkowicie nieusprawiedliwiony. Nie ma zasady współżycia społecznego, którą naruszyłaby powódka, a która stałaby na przeszkodzie uwzględnienia niniejszego powództwa. W ocenie Sądu pozwany Skarb Państwa – Minister Sprawiedliwości nie może się powoływać na naruszenie przez powódkę zasad współżycia społecznego, skoro sam je naruszył zachowując się w sposób naganny. W orzecznictwie sądowym ukształtował się pogląd, określany jako „zasada czystych rąk”, zgodnie z którym nie może się powoływać się na naruszenie zasad współżycia społecznego osoba, która sama zasady te (lub przepisy prawa) narusza. Takiej osobie nie przysługuje ochrona z art. 5 k.c.

Roszczenia zgłoszonego przez powódkę w okolicznościach tej sprawy nie można ocenić zatem jako nadużycia własnego prawa podmiotowego. Należy bowiem pamiętać, że norma art. 5 k.c. ma charakter wyjątkowy i może być zastosowana tylko po wykazaniu tychże wyjątkowych okoliczności. W ocenie Sądu pozwany nie udowodnił, iż jego sytuacja jest szczególna i zasługuje na ochronę.

Reasumując, Sąd uznał, że w okolicznościach sprawy pozwany nie wykazał, iż naruszenie w oświadczeniu, które ukazało się w dniu 4 października 2016 r. na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, dóbr osobistych powódki nie było bezprawne. Stwierdzić zatem należy, że wywiedzione powództwo o ochronę dóbr osobistych było usprawiedliwione co do zasady.

Katalog środków służących usunięciu skutków naruszenia dobra osobistego nie jest zamknięty. Muszą to być środki celowe, nadające się do spełnienia przypadających im funkcji i wymuszenia w drodze egzekucji, nie mogą pozostawać w sprzeczności z ustawą ani zasadami współżycia społecznego. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 30 grudnia 1971 roku (III CZP 87/71, OSNCP 1972/6/104), chodzi o czynności, które według powszechnie przyjętych poglądów lub pojęć danego środowiska stanowią ekwiwalent wyrządzonej krzywdy w tym znaczeniu, że niejako niwelują jej skutki. Zastosowany środek musi być adekwatny do każdego wypadku. W wyroku z dnia 17 lipca 2002 roku (I ACa 544/02, TPP 2003/3/101) Sąd Apelacyjny w Krakowie wskazał, że w sporze o ochronę dóbr osobistych powód powinien oznaczyć w pozwie dostatecznie skonkretyzowane zachowanie pozwanego, które wedle pokrzywdzonego potrzebne jest do usunięcia skutków dokonanego naruszenia dobra osobistego. Nie oznacza to jednak, aby wybór czynności skierowanej na usunięcie skutków takiego naruszenia był pozostawiony arbitralnemu uznaniu pokrzywdzonego. Czynność ta powinna być dobrana stosownie do rodzaju, intensywności i zasięgu dokonanego naruszenia, sądowi orzekającemu zaś przysługuje kompetencja do kontroli, czy wskazana przez powoda czynność pozwanego stanowi odpowiedni środek usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego.

Przechodząc zatem do rozważenia poszczególnych żądań pozwu wskazać należy, że Sąd uznał za uzasadnione żądanie zaniechania naruszeń dóbr osobistych powódki poprzez nakazanie pozwanemu Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sprawiedliwości usunięcie ze strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości komunikatu pt.: (...) opublikowanego 4 października 2016 r. na stronie internetowej: (...)

(...). Sąd uznał, że aby zapewnić ochronę dóbr osobistych powódki nakazanie usunięcia przedmiotowego oświadczenia jest niezbędne. Skoro do naruszenia dóbr osobistych powódki doszło w publikacji internetowej, która może zostać skutecznie usunięta, a tym samym usunięte zostaną skutki tego naruszenia, to nie ma żadnych racji, aby możliwego do wykonania działania nie nakazać pozwanemu. Nieuwzględnienie powództwa w tym zakresie prowadziłoby do tego, że ochrona dóbr osobistych powódki, pomimo uwzględnienia powództwa co do zasady, byłaby iluzoryczna, ponieważ treść przedmiotowego oświadczenia wciąż widniałaby w archiwach stron internetowych i dalej swą treścią naruszałaby dobra osobiste powódki. Co najistotniejsze, o tym, że takie żądanie jest dopuszczalne wprost stanowi art. 24 k.c.

Stąd orzeczenie jak w pkt I wyroku.

Za zasadne Sąd uznał również żądanie usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych powódki poprzez nakazanie pozwanemu Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sprawiedliwości opublikowanie oświadczenia w terminie 10 dni od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia poprzez zamieszczenie na głównej stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości znajdującej się pod adresem: (...) baneru umieszczonego centralnie w górnej części strony (format typu wideboard) w minimalnym rozmiarze 970x200 pikseli, zawierającego oświadczenie pisane czarną czcionką typu Times New Roman o rozmiarze co najmniej 12 punktów na białym tle, bez przerw, przez okres 21, o następującej treści:

„Oświadczenie

Przepraszam sędziego J. J. za bezprawne naruszenie Jej dóbr osobistych polegające na naruszeniu dobrego imienia, narażeniu na utratę dobrej opinii oraz zarzuceniu niewłaściwego postępowania przy pełnieniu funkcji sędziego, zawarte w treści opublikowanego na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości komunikatu pt.: (...) wydanego w związku z decyzją z 19 września 2016 r. o cofnięciu delegacji.

Minister Sprawiedliwości”

Sąd uznał, iż taki sposób złożenia i opublikowania oświadczenia przeprosającego powódkę za naruszenie jej dóbr osobistych jest adekwatny do sposobu naruszenia tych dóbr. Uwzględni on okoliczności naruszenia dóbr osobistych powódki, a w szczególności formę naruszenia. Jeżeli chodzi o treść oświadczenia, to została ona nieznacznie zmodyfikowana poprzez brak zamieszczenia w treści tego akapitu sformułowania, aby podpis uczyniony pod treścią oświadczenia miał być opatrzony imieniem i nazwiskiem osoby pełniącej w dniu uprawomocnienia się orzeczenia funkcję Ministra Sprawiedliwości. W ocenie Sądu ten fragment jawił się jako zbędny, bowiem pozwanym w niniejszym postępowaniu nie był konkretny Minister Sprawiedliwości (osoba fizyczna), zaś był nim Skarb Państwa – Minister Sprawiedliwości. Ponadto, pod samym oświadczeniem z 4 października 2016 r. nie znajdował się podpis składający się z imienia i nazwiska pełniącego aktualnie funkcję Ministra Sprawiedliwości, a jednocześnie, z uwagi na fakt, iż nie wiadomo kiedy dojdzie do wykonania tego obowiązku, toteż ww. oświadczenie będzie musiało pochodzić od każdorazowego Ministra Sprawiedliwości, który w momencie przekazywania tego oświadczenia do publikacji będzie pełnił tę funkcję.

Stąd orzeczenie jak w pkt II wyroku.

Sąd uznał, że wystarczającym będzie opublikowanie oświadczenia z przeprosinami na tej samej stronie internetowej (i w takiej samej formie), na której ww. oświadczenie zostało pierwotnie opublikowane. Pozwany nie miał bowiem wpływu na liczbę publikacji tego oświadczenia w innych mediach. Nie ulega również wątpliwości, że zakres przeprosin powinien być proporcjonalny do działania naruszającego dobra osobiste, a więc nakazanie opublikowania oświadczenia na innych stronach internetowych ((...) oraz na łamach periodyków i czasopism („(...)”, dodatek (...) do dziennika „(...)”, dodatek „(...)” do dziennika „(...)”) byłoby nieadekwatne do zakresu naruszenia. Co więcej, to na mediach spoczywa ustawowy obowiązek dalszego informowania i rozpowszechnienia treści przeprosin w taki sam sposób, jak miało to miejsce przy opublikowaniu informacji dotyczącej treści oświadczenia w sprawie skrócenia delegacji powódki. W takiej sytuacji powództwo w zakresie opublikowania ww. oświadczenia na wskazanych powyżej stronach internetowych i dziennikach (oraz ich dodatkach) jako bezzasadne podlegało oddaleniu. Za ugruntowany bowiem zarówno w orzecznictwie, jak również doktrynie uznac należy pogląd, w świetle którego osobie, której dobra osobiste naruszono przysługuje prawo do uzyskania przeprosin w takiej formule, w jakiej doszło do naruszenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2008 r., sygn. akt I CSK 345/07, M. Prawn. 2008/5/229).

Jeśli chodzi o upoważnienie przemienne, którego żądała powódka w pkt 4 pozwu to należy wskazać, iż w sytuacji nieuwzględnienia żądania dotyczącego opublikowania treści przeprosin na wskazanych przez powódkę stronach internetowych ((...) oraz na łamach periodyków i czasopism („(...)”, dodatek (...) do dziennika „(...)”, dodatek „(...)” do dziennika „(...)”) jawiło się ono w ocenie Sądu jako bezprzedmiotowe.

Odnosząc się do roszczenia o charakterze majątkowym wskazać należy, iż stosownie do treści art. 24 § 1 k.c. osoba, której dobro osobiste zostało naruszone może również żądać na zasadach przewidzianych w kodeksie zadośćuczynienia lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. W myśl zaś art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Należy zwrócić uwagę, iż nieco odmiennie kształtuje się funkcja zadośćuczynienia pieniężnego zasądanego na rzecz pokrzywdzonego, a inaczej funkcja zadośćuczynienia polegająca na zapłacie odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny. Przy żądaniu przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia na wskazany przez powódkę cel społeczny, należy mieć na uwadze, iż w pewnym zakresie pełni ono także (podobnie jak zadośćuczynienie) funkcję kompensacyjną, jednak jego podstawową funkcją jest funkcja represyjna i prewencyjno-wychowawcza. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę osobę pozwanego w niniejszej sprawie (Skarb Państwa – Minister Sprawiedliwości) należy stwierdzić, iż osiągnięcie celu jakim w tym wypadku winno być de facto ukaranie sprawcy (tj. podmiotu który dopuścił się naruszenia dóbr osobistych) okazałoby się w tym wypadku niemożliwe. Obowiązek ten obciążałby bowiem Skarb Państwa, a nie osoby bezpośrednio odpowiedzialne za naruszenie dóbr osobistych powódki. Z tych względów roszczenie majątkowe o zapłatę zadośćuczynienia podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Wzajemne zniesienie kosztów procesu między stronami jest słuszne wówczas, gdy obie strony są w takim samym lub zbliżonym stopniu przegrywającym i wygrywającym a zarazem wysokość kosztów każdej z nich jest zbliżona (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 22 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa 653/16. Biorąc zatem pod uwagę treść rozstrzygnięcia zapadłego w niniejszej sprawie oraz przedmiot sprawy, Sąd uznał, że obie strony były w zbliżonym stopniu wygrywającym i przegrywającym, co uzasadniało rozstrzygnięcie o kosztach na podstawie powołanych przepisów.

SSO Ewa Ligoń – Krawczyk SSO Andrzej Kuryłek SSO Rafał Wagner